

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 696/2014-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. decembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť M. R., zastúpeného advokátom S. F., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 49 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 2 To 5/2014-422 z 13. marca 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. R. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. júna 2014 doručená sťažnosť M. R. (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 49 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 To 5/2014-422 z 13. marca 2014.

Sťažovateľ uvádza, že rozsudkom Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) bol uznaný vinným zo spáchania prečinu neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 1 Trestného zákona. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd sťažnosťou napadnutým uznesením.

Podľa názoru sťažovateľa konajúce všeobecné sudy sa nedostatočne zaoberali námietkami sťažovateľa a nesprávne právne posúdili vec, a to najmä vo vzťahu k nejednoznačnému časovému vymedzeniu skutku.

Okresný súd, ako aj krajský súd naplnenie skutkovej podstaty prečinu podľa § 218 ods. 1 Trestného zákona videli v príčinnej súvislosti s obsahom predbežného opatrenia okresného súdu vydaného 18. júla 2011 v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 112/2011, pričom však obsahom tohto predbežného opatrenia sa podrobne nezaoberali a nereflektovali ani námietky sťažovateľa, že toto predbežné opatrenie je vo svojej výrokovej časti neurčité.

Krajský súd tiež podľa názoru sťažovateľa svoje rozhodnutie neodôvodnil dostatočne určito a jednoznačne, a je preto „nezrozumiteľné a nepreskúmateľné“. Oba konajúce všeobecné sudy nereflektovali skutočnosť, že konanie sťažovateľa, ktoré posúdili ako prečin podľa §218 ods. 1 Trestného zákona, má „súkromnoprávny základ“, pričom poškodená sa „svojich práv, resp. splnenia povinností, ktoré vyplynuli obžalovanému z predbežných opatrení nielenže nedomáhala, ale sa ani nemala záujem domáhať. Táto skutočnosť je v priamom rozpore s tvrdením Porušovateľa, že poškodená využila všetky právne prostriedky na ochranu svojich práv a záujmov.“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal vo veci tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľa M. R. na súdnu ochranu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo podľa čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky v spojitosti s porušením čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na uloženie trestu výlučne na základe zákona podľa čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn.: 2 To/5/2014 zo dňa 13.03.2014 porušené bolo.

2. *Uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn.: 2To/5/2014 zo dňa 13.03.2014 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.*

3. *Porušovateľ základného práva je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania a náhradu trov právneho zastúpenia na účet jeho právneho zástupcu S. F., advokáta, v sume 340,88 Eur do troch dní od právoplatnosti tohto nálezu.“*

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 49 ústavy len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne ujmy na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Podľa čl. 7 ods. 1 dohovoru nikoho nemožno odsúdiť za konanie alebo opomenutie, ktoré v čase, keď bolo spáchané, nebolo podľa vnútroštátneho alebo medzinárodného práva trestným činom. Takisto nesmie byť uložený trest prísnejší, než aký bolo možné uložiť v čase spáchania trestného činu.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľov a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskom súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv

a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010).

Sťažovateľ v odôvodnení sťažnosti uviedol, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu „*už nie je možné s poukazom na znenie ust. § 371 Tr. por. napadnúť dovolaním, resp. iným opravným prostriedkom*“.

Ústavný súd dopytom na okresnom súde zistil, že sťažovateľ napriek tomu podal proti sťažnosťou napadnutému rozhodnutiu krajského súdu dovolanie a v tejto súvislosti bol súdny spis 7. októbra 2014 predložený na rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý o dovolaní dosiaľ nerozhodol.

Podľa názoru ústavného súdu má v danom prípade právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa najprv a predovšetkým najvyšší súd ako súd dovolací (k podobným záverom už ústavný súd dospel vo veciach napr. m. m. III. ÚS 114/2010, III. ÚS 199/2010, III. ÚS 462/2011).

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ svoje námietky uplatnil v sťažnosti podanej ústavnému súdu, pričom v čase rozhodovania ústavného súdu nie je dovolacie konanie ešte skončené, bolo dôvodné sťažnosť proti rozhodnutiu krajského súdu odmietnuť pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, bude ešte rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací. Podanie dovolania a súbežne s ním aj podanie sťažnosti ústavnému súdu navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity síce vylučuje právomoc ústavného súdu, ale iba v čase do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné

právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje.

Ústavný súd preto zaujal názor (podobne napr. I. ÚS 358/09, III. ÚS 114/2010), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti na ústavnom súde je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o takomto mimoriadnom opravnom prostriedku.

Ústavný súd sa v daných okolnostiach musel zaoberať aj úvahou, aké dôsledky bude mať pre sťažovateľa prípadné posúdenie dovolania najvyšším súdom ako dovolania neprípustného. Pre tento prípad ústavný súd majúci na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy konštatuje, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní bude sťažovateľovi lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému uzneseniu krajského súdu (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54).

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku nezaoberal sa už ústavný súd ďalšími návrhmi formulovanými sťažovateľom v petite sťažnosti (zrušenie napadnutého uznesenia, návrh na priznanie náhrady trov konania, návrh na priznanie finančného zadosťučinenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. decembra 2014